

Inserati se sprejemajo in velja trispodna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicija, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja:
 Za celo leto . . . 15 gl. — kr
 Za pol leta . . . 8 " — "
 Za četrt leta . . . 4 " — "
 Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
 Za celo leto . . . 13 gl. — kr
 Za pol leta . . . 6 " 50 "
 Za četrt leta . . . 3 " 30 "
 Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljati velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šte. veljajo 7 k.
 Izbaja vsak dan, izvemši na delje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Državni zbor.

Z Dunaja, 4. aprila.

Obe zbornici državnega zbora ste danes pričeli svoje delovanje. Gospodska zbornica sošla se je točno ob enajstih v svojih dose-danjih prostorih v deželni hiši, ter je kmalo dovršila sejo, ker so bile na dnevnem redu le dopolnilne volitve za nekatere odseke.

Začetek zbornice poslancev pa se je odložil na 12. uro, ker so ministri in udje gos-podske zbornice izrekli željo, da bi bili radi navzoči pri prvi seji, kar bi bilo pa nemogoče, ko bi bili obe zbornici zborovali ob enem. Zbornica poslancev se je namreč preselila v novo, velikansko in jako krasno poslopje, v katero pride pozneje tudi gospodska zbornica. Za zdaj je hiša za silo priredjena še le za zbornico poslancev, treba bo pa še veliko dela, preden bode vse dovršeno. Delavcev še zdaj vse mrgoli po raznih prostorih, da pripravijo najpotrebnejše reči. Poslopje je zidano v star-em grškem slogu, tla so iz lepega marmeljna in se lesketajo kakor zrcala, da bi si človek še ne upal na nje stopiti, in so raztegnjeni po njih tepihi na vse strani, stene so tudi iz raznih marmeljnov in bogato pozlačene, streha nad velikansko dvorano je steklena, lože za poslušalce so krasnejše kakor v najmenitnejših glediščih, sploh vse je tako dragoceno in ve-likansko, da bi človek kaj tacega ne pričakoval. Raznih prostorov, sob, mostovžev, stopnjic itd. je toliko, da bi se človek v hiši skoraj zgubil, in bodo morali poslanci dobiti plan ali obris cele hiše, da bodo za vse kraje vedeli.

Preselitev državnega zbora v novo hišo je toraj zgodovinsko pomenljiva, in mnogo jih je mislilo, da se bode vršila z veliko sloves-nostjo. Pa vsaktera slovesnost se je opustila,

kar je po našem mnenju prav in previdno. Liberalna stranka bi bila to priliko gotovo po-rabila, da bi bila pred svetom ponavljala tuge in britkosti, ki ji težé sree zaradi izgubljene slave in moči. Občinstvo pa je komaj čakalo, da bi od znotraj videlo novo državno-zborniško poslopje, in že pred nekaterimi dnevi so bile oddane vse vstopnice, s katerimi zamorejo po-slušalci priti na galerijo.

Opoludne stopi predsednik dr. Smolka v zbornico skoz posebna vrata, ki drže k pred-sedniškemu stolu; poslanci so bili skoraj vsi prišli, manjkalo jih je le malo; tudi ministri so bili vsi na svojih sedežih razun deželno-brambovskega ministra grofa Welsersheimba. Dr. Smolka v daljšem govoru pozdravi poslance in izreka zahvalo umetnikom, zlasti Hansenu, kateri so izdelali prekrasno, namena svojega vredno državno-zborniško poslopje. Kakor so ti umetniki delali složno, enako složno naj delajo tudi poslanci narodom na korist. Svoj govor, ki ga bo vredno objaviti celega, ker obsega kratko zgodovino zidanja novega po-slopja, konča s trikratnim „živio!“ na presvitl. cesarja. Tudi izprosi dovoljenja, cesarjeviču in cesarjevičini čestiti k porodu nadvojvodinje Elizabete.

Za predsednikom poprime besedo minister Dunajewski, ki v daljšem govoru zbornici iz-roči državni proračun za l. 1884. Pri upravi se bode letos prihranilo okoli 14 milijonov goldinarjev; a za nove železnice in druge take naprave se bode potrebovalo toliko, da bode vendar le še primanjkovalo okoli 38 milijonov gold. Natančnejša poročila še podam, ko bodo znane posamezne številke.

Za njim se dr. Smolka spominja umrlih udov, na novo izvoljeni pa storé obljubo, vsak v svojem jeziku. Za tem sledi cela vrsta raz-

noterih naznanil, ktera se pa zaradi hrupa in splošnjega pomenkovanja težko umejo. Ko je to dovršeno, oglasi se dr. Kopp zaradi volitve moravskih velikih posestnikov grofov Baden-felda in Lützwowa, in vpraša, so li državni zbornici došli akti in protest, ki je bil pri tej volitvi vložen. Predsednik dr. Smolka odgori, da akt dozda zbornici ni došel, in da je mini-sterstvo razpisalo novo volitev za 15. dan tega meseca. Ura med tem postane dve in pred-sednik napové prihodnjo sejo za petek 7. t. m., današnjo pa sklene, ne da bi bile rešene ostale točke dnevnega reda.

Te dni so nekateri listi trdili, da bode več odličnih poslancev, kakor knez Lobkovic, Clam-Martinic in še nekateri drugi poklicani v gos-podske zbornice. Vradni poljski list „Gazeta Lwowska“ pa to naznanilo preklicuje. Res bi bilo nevarno število večine še bolj krčiti kakor se je skrčilo že samo po sebi, in tolikanj vplivne in veljavne može o najneprilečnejšem času iz zbornice poslancev poklicati v gos-podske zbornice. To naj se zgodi po preteku se-danje 6letne dōbe, ali vsaj o počitnicah, da se zamorejo volitve izvršiti o pravem času in zgubljeni poslanci nadomestiti z drugimi enako zanesljivimi možmi. Večina bo še tako v nekoliki zadregi, ker je treba še za štiri njene poslance novih volitev. Na Českem je namreč umrl poslanec Neubauer, na tirolskem se je dr. Graf, ud Hohenwart-ovega kluba, odpovedal poslanstvu, in na Moravskem sta pred nekaterimi tedni namesto barona Gudenaua in grofa Laudona izvoljena poslanca grofa Badeefeld in Lützwow odložila svoja mandata, preden sta še prestopila prag državne zbornice. Znano je, da sta bila izvoljena z enim samim glasom večine in da je volilna komisija za-vrgla tri liberalne glasove kot neveljavne. Li-

Listek.

Vlada Leopolda I.

(Dalje.)

Svest si podpore od Ludovika se pritožuje Friderik pri cesarji, da ga je zapustil v boji proti Švedom. Svojim prijateljem pa pravi, da ga ni francoski kralj prisilil k miru, tem-več cesar, država in njeni zavezniki, ter pri-stavi: „Pa to bodo plačali, delali so iz zavisti zoper mene; kralj francoski jih bode za to kaznoval.“

Leopold je dobro vedel, kaj namerava Ludovik XIV. Toda pomagati si ni mogel. Knezi so bili nezanesljivi; na izhodu pa se je že rudeče žaril turški polumesec.

Pa kolikor večja je postajala turška ne-varnost, toliko bolj so se bližali krščanski knezi Leopoldu I., kot prvemu zaščitniku kr-ščanstva.

Oni oživljajoči duh, ki je v križarskih vojskah tisoče in tisoče src navdajal z ognjem krščanske gorečnosti, je sicer nekaj ponehal, toda iskra vzajemnosti proti sovražniku vsega krščanstva, divjemu Turku, tla je še vedno v krščanskih narodih. Akoravno priznamo, da je mnogo klativitezov le dobičkarija gnala proti islamu, vendar bo vsak trezno misleč nam potrdil, da se je križ bojeval zoper polu-mesec, za zlato svobodo krščansko. Kakor je l. 1074 papež Gregor VII. nagovarjal in prosil krščanske kneze, da naj zgrabijo meč in vržejo azijskega barbara nazaj v njegovo prvotno demovje, tako je tudi 600 let pozneje vzdignil Inocenc XI. svoj glas za stiskani Dunaj. Ve-like važnosti v turških bojih je bila tudi ideja, da so rimski cesarji v prvi vrsti dolžni varo-vati krščanstvo, braniti rimsko cerkev. Ker so pa bili Habsburžani najmočnejši nemški knezi in so vsled tega, kot najbližji sosedi Turkov, tudi prvoboritelji zoper turške navale, to je nagibalo največ nemške kneze, da so pri vo-

litvah cesarjev pozabljali svoje mržnje do Habsburžanov in jih vedno volili rimskim ce-sarjem. In tako se je vkoreninila misel, da so Habsburžani pravi in edini zaščitniki Rima. Da celó Friderik II. iz rodu Hohenstaufov se je izjavil: „Zato je Bog naše kraljevstvo tako visoko povzdignil nad vse kralje zemlje in nje-gove meje razširil čez vse pasove svetá, da mi s svojo pridnostjo skrbimo, da se časti nje-govo imé, in nevernikom oznanja vera njegova. Ker on je odločil sv. rimsko kraljevstvo v ozna-novanje njegovega evangelija.“

Križarske vojske sicer niso pregnale mo-hamedanov iz sv. dežele, a vendar zajezile za nekaj časa turški naval. Rešile niso kristjanov v iztoku, vendar pa one v zahodu.

Po teh kratkih opazkah lahko sprevidimo, zakaj so se združili nemški knezi z Leopoldom v turškem boji.

(Dalje prih.)

beralna stranka hotela je zaradi tega hudo zapopotati pri potrditvi teh volitev, zdaj pa ne bodo prišle v razgovor.

Toda prepričani smo, da bode s trte zvila priliko za svoje dotične pritožbe, ako prej ne, vsaj pri potrditvi naslednikov omenjenih poslancev, ki se bosta na podlagi zadnjega imenika volila že 15. t. m. Liberalna stranka progresa enega samega poslanca, ker je nemško-česki poslanec Müller te dni umrl.

Nemčija — Nemeec, ne pa Germanija — German.

Slovaške „Narodnie Noviny“ so prinesle 13. novembra vvodni članek pod naslovom: „Co to za Germani?“ od Fr. V. Sasinka, historika slovaškega, ter prosijo, da naj se vsa vredništva slovanskih listov na ta članek ozró. Mi ga tu celega podajamo v slovenskem prevodu.

„V najnovejši dobi — kakor je videti — se je zavlekel v slovansko literaturo izraz, proti kateremu se mora zavpiti odločni veto! Raba besede Germanija in German, namesto Nemška in Nemeec je zelo napačna. Res je, da novost in besedi Germanija in German doné nekako bolj poetično, kakor besedi Nemška in Nemeec: a Slovanstvo je plačalo že dovolj to novost in poetičnost, kar je besedama Germanija in German dalo izraz Nemštva. Ali naj mar še na dalje odobrujemo to novost, na dalje še hrepenimo po ti novosti in navidezni poetičnosti? Nemci seveda ne bodo oporekali temu vdomačenemu izrazu, temveč se bodo še nam Slovanom na tihem smejali; da smo v svojo škodo, a v njihovo korist vdomačili nove izraze. In še mnogo več bi dali oni za to, ko bi se ta novost razširila okoli Balkana, kjer beseda Nemeec potresa dušo Jugoslovanov.

Proč s takimi novostmi! Ostanimo si le pri svojem starem od očetov priučenem izrazu Nemeec.

Naj si nikdo ne domišljuje, da je moja razburjenost zaradi kake malenkosti, ktera ni vredna, da bi se o njej obravnavalo. Kajti ko razložim svoje vzroke, bo moral vsakteri priznati, da imam prav; v izrazih namreč Germanija in German je bil in je strup za življenje Slovanstva. Ta izraz je naredil težko rano Slovanstvu in če ga ne zavržemo v literaturi in v novinstvu, zamore postati pogubonosna za naše cislajtanske brate; kajti kakor drugod, tako tudi na polji diplomacije večkrat mala iskra provzroči požar. Kakor je za narodnost ogersko težka nesreča identificiranje Ogrov z Madjari, tako je težka nesreča bila za Slovane identificiranje Germanije z Nemško. Iz tega razloga sem se namenil v tem članku predočiti protihistorično in politično tendenciozno stran izrazov Germanija in German.

Že Tacit in drugi klasiki so pisali o Germanih med Renom in Vislo, a pod izrazom „germanae nationes“ niso razumevali nemške narodnosti naroda med Renom in Vislo, temveč samo narodnost nelatinsko ali — kakor se je takrat govorilo — barbarsko tistih narodov. Ti narodje so govorili v jednem skupnem jeziku, bili so tedaj „bratovski narodje“ (germanae nationes). Ti bratovski narodje so se razširjali in napravljali svoje naselbine, a nikamor drugam se odtod niso selili za časa klasikov. A bolj jasna povestnica je bila znana o bratovskih jim narodih Vendih, ktere je šesto stoletje začelo imenovati Slovane. Te narode med Renom in Vislo je

imela za bratovske tudi doba Karola V. govoreča o njih, da so „lingua similes, moribus dissimiles“, potem „germanae nationes“. Na nemštvo teh prvotnih stanovnikov ni nikdo mislil v teku prvega tisočletja krščanstva, ter ni nikomur prišlo na misel besedama Germanija in German podvreči izraz Nemška in Nemeec. V zapadni Evropi na Renu so mejili Galli s Slovani, a med to sosedstvo so se pridrvili Nemci (Allemani, Saxones); in to je še dolgo trajalo, dokler jih je svet spoznal pod napačnim imenom Germanov. Najpreje so z Galci nosili ime Frankov, a ko je leta 843 Francija razpala na dvoje: Nemci (Allemani et Saxones) so se spomnili skupnega imena Teutisci, da se bolj precizno označijo od Francozov.

Nikomur niti doma niti zunaj meje ni prišlo na misel nazivati jih Germane, če tudi so že takrat gospodovali nad znatnim delom te starodavne klasične Germanije. Konstantin Porf, jasno piše, da ta del Frankov, nad katerim je vladal cesar Oton, nosi ime Nemecev. — Ko so si početkom drugoga krščanskega tisočletja Nemci (Teutisci) z zvijačo in prekanjenostjo, z ognjem in železom podjarmili polabske Slovane, ter postali vladarji te starodavne (slovanske) Germanije, se je začelo ime Teutisci poizgubljati, a izraza Germania in Germanus sta se začela identificirati z izrazoma Nemška in Nemeec. To identificiranje so vporabili v svojo korist nemški učenjaki, in Nemece so stavili siloma v sorodstvo s temi Germani, katerih omenjajo stari klasiki. Ta humbug je prešel slednjič v latinske šole, in tako se je zgodilo, da so se tudi v tem latinsko-nemčurškem duhu izučeni slovanski učenjaki navadili identificiranja Germanije z Nemško, in Germanov z Nemci. No, ali naj ta humbug tudi nadalje gospoduje med slovanskimi učenjaki?

Poglej! ni bilo dosti našim učenjakom, da so se temu humbugu uklonili na polji historije; ampak ta humbug so prenesli tudi na polje politike ne pazeč, da se igrajo s pogubonosnim ognjem. Da pruski mešetar gleda pogostokrat na zemljevid te davne klasične Germanije, o tem ne dromim; a Slovani so pripomogli k izvršenju kipa „Germania“. Slovanski učenjaki se sklicujejo na historični tekst (?) za opravičenje njihovega promemorijalnega „Drang nach Osten“, a slovanski politiki (?) pritiskajo svoja ušesa k široki Germaniji, ne da bi jih razžalilo geslo Nemecev, poleg hipoteze Germanov: „Mein Vaterland muss grösser sein“. Ako se že v naddunavski Avstriji nikjer ne spominjajo te starodavne klasične (slovanske) Germanije, je treba, da si to zapomnijo v Česki, Moravski in Šleski, kjer so že dali Nemci dobro čutiti izraz novoveške (nemške) Germanije.

Resnica je, da ljudje velicega naroda dovolj očitno prezirajo glas neznatnega Slovaka: ali v tem vprašanju bi morali ta glas vendar pretehtati, in v literaturi in politiki ne bi smeli trpeti identificiranja germanstva z nemštvom. Povejmo Nemeu, da je Deutsch, a ne German. Povejmo mu, da je med Tacitovimi Germani početkom prvega krščanskega stoletja preteklo tisoč let, v katerih ni svet ničesar vedel o nemštvu Germanov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. decembra.

Avstrijske dežele.

Odpoved rektorja dunajske univerze se je v ministerstvu sprejela, ter je ono

že novo volitev rektorja naročilo, ki se bo do konec leta zvršila. O novem rektorji so vsi ene misli, da bi bilo najbolje, ako bi se volil mož, ki bi imel glasove vseh štirih fakultet, na ktere bi se pri sedanjem jako težavnem položaji opirali zamogel.

Levičarji v državnem zboru žugajo mandatom se odpovedati, ako bi jim desnica, v kateri so vsi avstrijski narodi zastopani, ne bila povoljna. Naj le gredo gospodje, makari vsi, vlada ima pomočkov na razpolaganje, da ne bo na cedilu ostala. Ako bi levičarji, katerim je že od nekdaj edino le za škandal in družega nič, res iz državnega zbora izstopili, vlada razpusti državni zbor in nove volitve za liberalce gotovo ne bodo toliko ugodne, kakor se jim je sedaj dobro godilo. Nove volitve vršile bi se že po novi volilni postavi in petakarji, katerih število ne bo majhno, gotovo ne bodo rok križem držali ali pa še celo za nemško-liberalce glasovali, ker so do poslednjega branjeva vsi trdno prepričani, da se od njih nimajo ničesar nadjati in da je vse zlo, kar ga je do sedaj v gospodarstvenem oziru, edino le od skrajne levice tedajšnje ustavoverne stranke prišlo.

Česka in dolenjeavstrijska odvetniška komora izdelali in predložili ste ministerstvu pravosodja *nov tarif za odvetnike*, ki naj bo merodajen med plačujočim ljudstvom in plačanim odvetnikom, da se v bodočnosti vsaka samovolja zabrani. Ravno tako potreben, ako ne bolj, bil bi tarif, ki bi natanko določeval plače in razmere med pomožnim osebjem odvetniškim in njihovim gospodarjem. So med pomožnim osebjem možje, ki advokatu na dan po 3 do 6 gold. zaslužijo in sami za plačo 1 gold. k večemu 1 gold. 20 kr. dobivajo, in to so že kancelisti boljše vrste. Začetniki in drugi, ki so bolj reveži, morajo pa tudi z 80 kr. na dan zadovoljni biti. In vendar vsak na dan odvetniku najmanj po 3 gold. s prepisovanjem zaslužijo.

Hrvaška opozicija peča se z vprašanjem, je-li sedanja ustava hrvaškim razmeram tudi prilična in ali bi ne bilo za blagor hrvaške domovine boljše ustavo tako prenarediti, da bi boljše ugajala hrvaškim državnim interesom? Novi ban imel bo jako težavno stališče, kajti prijatelj madjarske vlade nikakor ne more biti prijatelj hrvaškega naroda in liberalna stranka ondi sklenila je ga podpirati le tedaj, ako se bode držal narodnega programa. Tu bi se znal zopet slučaj med dvema stoloma na tla prigoditi.

Pravi vzrok, da se je *na Hrvaškem* ustava zopet tako hitro vpeljala in ban imenoval, je v nakanjenem ponižanju davka od strani madjarskega finančnega ministra. Hrvatje so namreč javili, ako se jim do konec leta ne povrne ustavno življenje, odložé vsi svoje mandate. Na drugi strani se je pa med Madjari samimi napravila živa opozicija zaradi povišanja davka proti vladi. Da bi toraj vlada ne propadla in si vsaj hrvaških 25—35 glasov prisvojila, imenoval se jim je ban in povrnila ustava. Kolikor je nam znano, se pa vlada jako moti, ako v tem slučaju na Hrvate računi. Hrvatje so z davkom že tako preobloženi, in tudi krajcarja ne bodo več privolili, kakor ga imajo sedaj, ker bi ga tudi zmagovati ne zamogli.

iz Budapešte. Minister prometa baron Kemeny je predložil načrt postave o vravnavi Tise, nje pritokov, o izsušenju dotičnih rečnih dolov in o osnovi družeb za izsušenje. Predlog se izroča odboru za promet. Potem se nadaljuje splošna debata o predlogu, kar se tiče splošnega doklada k prihodnini. Med drugimi omenimo tukaj le govora poslanca Pavla Samsiša, v katerem je povdarjal ta odličnjak prav odločno potrebo, da se vendar enkrat odpravi liberalno gospodarstvo, ki deželo spravlja v večje in večje dolgove. Dosihmal je telegram prinesel le nekaj besedi iz njegovega govora, iz katerih se dá soditi, da je on govoril na korist ljudstvu, ktero je po sedanjih načelih gospodarstvene politike močno oškodovalo nižje ljudstvo. — Debata vendar še ni končana, marveč se ima hitro nadaljevati.

Vnanje države.

Do sedaj obsodila je hitra sodba v *Zajčaru na Srbskem* devet vodij ustašev na smrt in šest od teh so jo tudi že prestali. Vrh tega ima pa preiskovalna sodnija v Zajčarji še mnogo ljudi zaprtih, ki pa menda ne bodo na smrt obsojeni, temveč se jim bo večletna kazen v hudi ječi za pokoro naložila. Več kolovodij iz aleksinskega in knjaževskega okraja pripeljali so v Zajčar, kjer bodo uporniki drug drugemu predstavljeni in na ta način hitra sodba spoznati misli, je-li so krivi in kdo? Kralj je več na uporu prizadetih zapeljanih pomilostil in se je nadjati še večjega pomilostjenja.

iz Rima. Amerikanski škofje v Rimu zbrani, so prosili sv. Očeta, da bi k narodnemu cerkvenemu zboru zedinjenih držav poslali legata, ki bode v Njih imenu predsedoval pri zboru. Sv. Oče se v to odbrali posvečenega škofa Sepiacci-ta, iz reda sv. Avguština, ki se odlikuje po učenosti in prijaznosti v občenji. Star je 48 let, prej je bil profesor bogoslovja v rimskem duhovskem semenišči, bil je dolgo let svetnik pri inkviziciji, pri indeksu in pri izvanrednih cerkvenih zadevah in si pridobil skušenj v vseh panogah splošne cerkvene uprave.

Na Francoskem se pečajo z idejo, kako v Tonking zadosti vojakov postaviti, da ne bi bilo potreba mobilizacije. Vojni minister vkrenil je tako-le: Napravila se bode jedna divizija. Prva brigada naj bodo dosedanji vojaki v Tonkingu, ki naj se toliko povekša, da bode vsaka kompanija po 200 mož močna. Druga brigada sestavila se bo iz algerskih vojakov. General Billot naj bode vrhovni poveljnik. Ako bi teh vojakov zadosti ne bilo, sklčijejo se prostovoljci. Ako se od vsake kompanije le trije prostovoljci oglasijo, jih bo odmah 8000 skupaj. Vse armade mora pa najmanj 20.000 mož biti.

Egiptovska vlada je hotela, naj angleški kabinet dela na to, da Turčija privoli, naj se turški novaki pošljejo v Sudan. Angleški kabinet še ni odgovoril na to, in je za sedaj le vprašal, bodo li takim novakom zapovedovali evropejski častniki?

Angleški parnik „Hankon“ ima odpluti z 900 mož pehote, topovi in drugo pripravo na pomoč vojakom v *Kini*. — Preko Amerike se zve, da so Kitajci brez boja zapustili Sontay in Bac-Ninh. Ako se to potrdi, se je to zgodilo le vsled porazumljenja z Angleškim, da bi lože vsredovali. V Londonu se baje resno posvetujejo, da bi odpravili vojskino nevarnost na vzhodu. — Poslednjič je vendar še mogoče, da se bodo mogli na pritiskanje Angležev in tudi drugih narodov Francozje in Kitajci pobotati.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 4. decembra. (Hrvatski ban.) Grof Khuen-Hedervary postal je ban hrvatski in današnja „Wiener Zeitung“ naznanja, da je imenovan za tajnega svetnika Njih Veličanstva. Novi ban, ki bode jutri pred cesarjem storil svojo prisego in se potem podal v Zagreb, je primeroma še mlad mož; grof Khuen je potomec stare tirolske rodbine, ki se po gradu Belasi na Tirolskem imenuje Khuen-Belasi. Tri kolena rodbine Khuen živé na Tirolskem, eno na Avstrijskem, Khuen-Belasi pa so prišli v Zagreb in potem v Slavonijo. Ime Hedervary ima po svoji materi, ki je bila poslednja grofica Hedervary. Ban grof Karl Khuen-Blasi-Hedervary je rojen 23. maja 1849 v Nustaru na Slavonjskem, ter je ud deželnega zbora hrvatskega in ogerskega zbora, v katerem je vedno na vladni strani in je poseben prijatelj Tiszin; zato vživa zaupanje Madjarov. Zaupanje Hrvatov si bode pa moral še le pridobiti; za zdaj ga malo srpo gledajo, ker so pričakovali, da bode general Filipović postal njih ban. Iz razprav med Tizzo in hrvatskimi zastopniki

se je sklepalo, da se bode ogerska vlada pri izvolitvi novega bana ozirala na želje Hrvatov. A Tisza je svoje prvo mnenje spremenil; odjenjal je Hrvatom gledé grbov, ko bi jim bil vstregel tudi še z novim banom, bal se je zamere pri Madjarih. Zato je za bana izbral grofa Khuena, ki je Madjarom priljubljena oseba, da se s tem prikupi svojim rojakom. Vstreči je hotel toraj obema, toda kaj rado se zgodi, da se človek vsede na tla, ako hoče sedeti na dveh stoléh. Pomenljivo je na vsak način, da bi bil Hrvatom za bana ljubši vojaški general, kakor Madjarom priljubljen nevojak.

Z Dunaja, 4. dec. (Kaminskova zadeva.) Kupčijsko ministerstvo, ki je preiskavalo zadevo Kaminskovo zaradi oddaje gališke železnice, izročilo je dotična pisma 2. t. m. državnemu zboru, da jih bode pregledala od zbornice v tej zadevi izvoljena posebna komisija, in o vspehu poročala državnemu zboru. Kakor se kaže, bilo je prazno vse natolevanje liberalnih listov in poslancev, kakor da bi se bile pri tej železnici vršile Bog zna, kakošne nerednosti in da bi se bil dal kdo podkupiti.

Izpod Dobrača na Koroškem, 1. decembra. (Šolske težave.) Novo šolsko leto se je zopet pričelo in ž njim se je povrnilo trpljenje, ki ga katehete v tukajšnjih ponemčevalnih šolah pri verskem poduku imajo. Mislili smo, da se bo vendar odjenjalo, toda ponemčuje se na vse kriplje, posebno po nemških mejah, kakor da bi koroški Slovenci že pod prusko „pikelhaubo“ ječali. G. deželni predsednik je sicer rekel, da se bo na to gledalo, da se slovenski otroci tudi v maternem jeziku brati in pisati učijo, ali dosihmal je le pri besedah ostalo. To je silno žalostno za koroške Slovence, ker pri takih šolah ne morejo napredovati v splošnji omiki; za kateheta je pa velika muka to, ker še tako velik trud pri verskem poduku zaželjenega vspeha ne doseže. Prva napaka, ki verskonravni vzgoji silno škoduje, je, ker se ubogi otroci večidel z nerazumljivo nemščino mučijo, ktera gotovo njih sre blažiti ni v stani. Vera je sicer iz poslušanja, pa srea morajo tudi pripravljena biti; nemčurske šole pa ravno to ovirajo. Druga napaka v veliko škodo verskonravni omiki je tudi, ker se otroci v maternem jeziku premalo ali celó nič brati ne učijo, pri večidel nemških učenicih v višjer razredu pa še to pozabijo; vendar ima čitanje poštenih knjig močen vpliv na nravno vzgojo otrok. Dokler ne dobijo koroški Slovenci pametno vredjene šole, bo poduk v krščanskem nauku večidel brez vspeha ostal; je pa tudi mladina zdvijana in surova. Šolske oblasti in slovensko učiteljstvo na Koroškem! Kako dolgo bote še zdravi pedagogiki v obraz bili? Kedaj se bote naveličali tega nespametnega in nenatornega podučevanja? Ne izgovarjajte se vedno na liberalne župane in krajne šolske sovete, ki o pedagogiki večidel razumejo, kakor zajec na boben! Ali bodo morale slovenske občine res posamezno še le prositi in beračiti, naj se njih otroci pedagogično odgojajo, kar jim po božji in človeški postavi gre? Skoraj ni mogoče, da bi kateri narod v Evropi toliko ponižan bil, kakor Slovenci na Koroškem. To je sramota za sedanji vek, ki se ponaša s svojim napredkom in s človekoljubnostjo. Ali bi bilo to že kaljenje deželnega miru, ako bi se učiteljem naročilo, naj otroke po pedagogičnih načelih podučevajo. Krajni šolski svet na Vratah (Thörl) je položil prošnjo na deželni šolski svet, naj se v šoli tudi zanaprej le nemški podučuje in se

skliceval na šolsko občino, da tako želi. Gosp. župnika na Vratah in v Gorjah dobila vsak v svoji fari veliko večino kmetskih podpisov zoper čisto nemško šolo, toda delavci papirnice bar. Ritterja na Vratah morajo „nolens volens“ podpisati protest zoper kmetske podpise. Delavci, kateri so velik del tujei in nič davka ne plačajo so uslišani, g. župnika na Vratah in Gorjah pa v odloku deželnega šolskega sveta za ščubarja ali rogovileža spoznana. Kakor se sliši, še pri prošnjah za kako duhovsko službo se pri slovenski duhovščini neki gleda na to, ali k nemško-liberalnim in šulferajuskim nakanom molči ali ne, česar vendar doslej še ne verjamemo. Bog obvaruj!

Domače novice.

(Poslanstvo odložil) je poslanec kočevskega mesta in ribniškega trga, gospod Jože Braun e. V svojem deželni vladi to naznanjajočem pismu navaja za vzrok odstopa bolehnost.

(Slovensko gledališče.) Tretja redna slovenska predstava bode v 8. dan t. m. Ker dramatično društvo kolikor je možno ozir jemlje na vpravičene želje občinstva, izbralo je za ta večer igrokaz s petjem v 2 oddelih „Bisernica“. Pridobilo si je društvo v dobroznanem glasbenem umetniku in komponistu g. Burgarelu izvrstno moč za podučevanje v petji, ki bode ob jednom tudi glasbeni del igre kot spreten kapelnik vodil.

(„Miklavžev trg“) je nastavljen na „narodnem trgu“ ob „zvezdi“ že več dni, posebno živahen pa je danes in bo drevi. Lepo je to, da se ta navada, otrokom napraviti veselje, ohrani, ker je bolj slovanska, kakor pa nemški „Weihnachtsbaum“ ali „Christkindl“.

(Dnevni red seje mestnega odbora,) ktera bode v četrtek 6. decembra ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. I. Naznanila prvosedstva. — II. Finančnega odseka poročilo o regulativu za mestno klavnico. — III. Policijskega odseka poročilo gledé računov o zdravilih za mestne uboge v I. in II. kvartalu 1883. leta. — Potem tajna seja.

(Lep spreved) k poslednjemu počitku imel je danes popoldne ob 3. uri ranjki Matija Gerber, bukvozev v „Zvezdi“. Več nego tisuč osob odličnega stanu vdeležilo se je pogreba, med temi č. oo. Frančiskani s križem, katoliška družba in družba katoliških rokodelskih pomočnikov se zastavama. Petnajst krasnih vencev podarili so mu sorodniki in prijatelji.

(Mestnemu redarstvu na uho.) Kdor hodi po „Bregu“ za Ljubljaničo ali gre tudi le samo enkrat in ima količkaj čist nos, vstavi ga tam dol za Blaznikovo tiskarno neprijeten duh, posebno zvečer. Ta duh ali smrad je dvojin: smrdi namreč po špiritu in po neki drugi tekočini, ki je dobra za gnoj. Pa kako smrdi! Saj je pa tudi pred to hišo zmiraj vse mokro. In kaj je to? To je šnopsarija, pravi se ji „pri Justinu“. Sosedje slišijo razen tega tudi še prav lepe in posebno dolge koncerte podnevi in ponoči. In če greš memo, vstavi te kak junak ali „hidalgo“ v obnošeni in po vsem prekratki obleki pa te potrese za „par krajcarčkov“; če mu ne daš, pljune ob tla in te prekolne do kosti, pa ne sam on, marveč vsa družba, ki tam stoji na preži, če nima krajcarja za „šnops“. Kinč ljubljanskega mesta kaj takega ravno ni, morda bi se dalo tu vendar kaj pomagati že zavoljo nosov in ušes sedov in memohodečih.

